

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Festo Ascensionis Domini. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

tatur ad Psalmos Pœnitentiales, &c. Et licet oremus stantes tempore Paschali; tamen ij qui non interfunt Processionibus, flexis genibus eas recitare debent, Io. Belet h. c. 121. mœrorem enim habent cum colore violaceo, & recitantes peccatorum potiùs statum repræsentant quàm iustorum, vnde in ijs dicunt, *Peccatores*, &c. De auctoribus Litaniarum maiorum & minorum diximus in primo Tomo.

4 **C**aveant ij qui in Processione fabulantur, & materialiter tantùm cantant cum alijs Litanias, vel non cantant, ne rei fiant coram Deo: communis enim est opinio, eos teneri ad priuatam earundem recitationem; quia inter absentes eo modo numerantur.

5 **A**n verò in Processione sint cantanda Litania cum repetitione, ut fit in Sabbato sancto. Nonnulli eas cantant cum repetitione in Litanij maioribus, non in alijs, alij semper cum repetitione. Standum videtur consuetudini locorum, habita ratione quoque longioris aut brevioris viæ: sed repetitio propria est Sabbati sancti & Pentecostes. Si fiat Processio, non antè discedatur ab Altari, quàm sit cantatum inclusivè, *S. Maria, ora pro nobis*, ut dicitur in Rituali Pauli V. In longiori Processione vel reperantur, vel addantur Psalmi Pœnitentiales, seu Graduales, *ibid.* terminetur autem cum Precibus & Orationibus, quæ habentur in fine Litaniarum Breuiarij Romani, *ibid.*

6 **Q**uæsitum fuit: An ille qui recitat vesperi Matutinum cum Laudibus, possit etiam statim recitare Litanias: & respondi, posse, quia Rubrica coniungit Litanias cum Laudibus, quibus idcirco adimitur *¶. Fœdelium tit. 30.*

de Oratione num. 3. & accessorium sequitur naturam sui principalis: quod in hoc casu sunt Laudes.

De Festo Ascensionis Domini.

C A P. XVII.

1 **V**igilia Ascensionis non habet ieiunium, quia de tempore Paschali est; vnde & admittit Hymnum *Te Deum*. Habet Homiliam de Euangelio Missæ, de nouo iure Pij V. ut concordet Officium cum Missa. Microl. *cap. 55.* meminit ieiunij; ergo post eum cessauit, vel alicubi tantùm fuit seruatum.

2 **A**scensio Domini indicitur festiua cum Antiphonis ad vnumquemque Psalmum, puto ad feruorem charitatis excitandum; quæ in Antiphonis significatur, ut diximus suprâ *Secl. 5. c. 7. n. 3.* & in Ordine Rom. leguntur Lectones primi Nocturni de Actibus Apostolorum, quæ à nobis. *Amal. de Ord. Antiph. c. 56.* indicat Officium idem quod nos recitamus. Oratio habetur in Sacram. Gregor. Habet Octauam, ex Radul. *Propos. 19.*

3 **I**n sequentibus diebus prosequimur reliquas Epistolas legere Apostolorum Petri, Ioannis, & Iudæ, usque ad Pentecosten, ex Decreto Gelasij. Et binæ Petri, ternæ Ioannis habent rationem vnius libri, sicuti diximus de Epistolis Pauli; ut idcirco nihil cures, si earum initia legi non possint, impeditis proprijs Ferijs. quod in postrema Breuiarij recognitione examinauimus.

4 **S**cripsit autem Petrus secundam Epistolam anno Christi 68. paulò ante martyrium, ut idemmet significat in Epistola, Baron. eo anno. Sanctus Ioannes scripsit primam, quæ legitur

R in

in Dominica infra Octauam Ascensionis, anno 99. occasione hæresis Basilidis, qui negabat veritatem carnis in Christo; eodemque anno scripsisse creditur alias duas, quæ leguntur in Feria quarta & sexta sequentibus. Iudas autem, vt putat Baronius, scripsit post 2. Petri, anno 68. cum sit eiusdem ferè argumenti; & vltimo loco ponitur, quia in Catalogo Apostolorum erat auctor de postremis: neque insignis ea fuit æstimata, vt Epistola Iacobi, quæ ceteris præposita fuit, vt meritò Iudæ Epistola cesserit locum Epistolis S. Ioannis posterioribus scriptis, vt diximus, anno 99. Et hæc de auctoribus Epistolarum.

5 Octaua Ascensionis erat Semiduplex in Breu. edito Ven. 1521. hodie Duplex: & habet Officium quoad Lectiones proprium; aliàs enim vt in Festo legebatur. Habet primas & secundas integras Vesperas, si concurrant cum Duplici maiori, vt in postrema Breuiarij recognitione decretum est.

6 In Feria sexta & Sabbato sequentibus Officium est de Ascensione, & de Dominica infra Octauam Ascensionis. Sed cur in secundis Vesperis Octauæ Ascensionis non fit commemoratio sequentis Officij Semiduplicis per Antiphonam ad *Magnificat* Dominicæ; sicuti in secundis Vesperis Octauæ Innocentium fit de sequenti Offic. Semiduplici, Vigiliæ Epiph. & per Antiphonam Dominicæ infra Octauam Natiuitatis? eadem enim videtur esse ratio. Non est tamen eadem: nam concurrente Octaua Innocentium cum sequenti Vigilia, fit concursus inter Festum de Sanctis, & Officium de Domino Sanctorum sub minori ritu; & ideò de Duplici sunt

Vesperæ cum cõmemoratione sequentis Semiduplicis. At in Octaua Ascensionis cum sequenti Officio non debet esse concurrentia; quia vtrumque Officium, licet Duplex alterum, alterum Semiduplex, est tamen de eodem Domino; de quo non conuenit facere Festum, & simul commemorationem, ideò omittitur commemoratio.

7 Si Feria 6. occurrat Festum Semiduplex, in secundis Vesperis fit tantum commemoratio Feriæ sextæ: & ratio est, quia potius est concurrentia Festi & Feriæ, quàm concurrentia cum Sabbato sequenti; quod neque est Festum Semiduplex, neque dies infra Octauam, sed Officium Semiduplex repetitæ Dominicæ vsque ad Nonam inclusiue. Si occurrat Festum Duplex, fit de eo cum commemoratione Feriæ in Laudibus, & secundis Vesperis, sine Lectione Homiliæ, cuius Euangelium in Dominica sufficienter fuit lectum. De Festo autem Semiduplici translato fit in hac Feria 6. vt aliàs in Breuiario Clementis VIII.

8 Dices: Cur in Sabbato, Vigilia Pentecostes, non dicitur in Officio Oratio Missæ, & legitur in eodem Euangelium Missæ? Respondeo, quod Oratio Missæ ad baptizatos pertinet, vt patet ex eiusdem verbis; & hi baptizantur cantata Nona, & finito Officio.

9 Ad Primam in his duobus diebus, licet sint Officia Semiduplicia, & extra Octauam, omittuntur tamen Preces, de iure nouo Clementis VIII. quod tamen erat in vsu in Breu. edito 1550.

10 Per decem verò dies fit Officium de Ascensione, Amal. de Ord. Antiph. c. 54. quia per obseruantiam Decalogi acceperunt Apostoli Spiritum sanctum in Pentecoste, Duran.

lib.

lib. 6. cap. 105. Oratio Dominicæ alia est ab Oratione Missæ, quæ habetur in Sacramentario Greg.

De Pentecoste.

CAP. XVIII.

Habet in Matutino tres Psalmos cum totidem Lectionibus, ut in Paschate, Ordo Romanus, & ex Greg. VII. de Consecrat. Dist. 5. cap. In die. ubi asseritur fieri de antiquo more, quamuis apud Romanos fuisse suo tempore Festum nouem Lectionum scribat Amalarius Gregorio longè antiquior in Prologo de Ord. Antiph. contra Ordinem Romanum Amalario antiquiorem.

2 Restitutus est ergo ritus à Gregorio VII. vel firmatus Decreto: quo ritu idem significatur, quod diximus supra in Paschate cap. 14. num. 1. exceptis proprijs causis ad resurrectionem pertinentibus. Antiphonas, quæ in hac die dicuntur in Nocturno, recenset Amalarius lib. 4. de Div. Offic. cap. 27. ut demonstratur, inquit, vnum opus esse in potentia miraculorum S. Trinitatis, tum in resurrectione Filij, tum in aduentu Spiritus sancti. Tres Psalmos dici ob Baptismum, qui datur in Pentecoste in nomine Trinitatis, tradit Gemma lib. 3. cap. 144. Antiphonarum ad Laudes, quæ apud nos, meminit Amal. de Ord. Antiph. cap. 57. Antiphona quarta non videtur aliquibus congruere Festo: sed recolant, quod in Genesi dicitur, Spiritus Domini ferebatur super aquas. De Hymnis, & eorum fine, vide sup. Sect. 5. cap. 6. num. 5. & 12. pag. 67. 72.

3 Ad horam Tertiam dicitur Hymnus Veni Creator: quia hora Tertia

super Apostolos Paraclerus descendit. Et licet quotidie ad eandem Horam inuocemus eundem Spiritum, Nunc sancte nobis Spiritus; tamen conuenit hac die, ut Hymno longiori & proprio Festi eum inuocemus, & ad nos inuitemus.

4 Per Octauam leguntur Euangelia cum Homilijs, quæ apud Duran. habentur lib. 6. a cap. 110. & deinceps: nam tempore Ruperti alia legebantur in Quatuor Temporibus Pentecostes, utiple scribit lib. 10. cap. 27.

5 De Feria quarta, sexta & Sabbato Quatuor Temporum, quæ sunt Tempora æstiuæ, diximus Tomo prior. In his autem ad Horas non flectimus genua, ex Ord. Rom. quia tempus adhuc Paschale est; & ideo dicitur etiam Te Deum.

De Dominica Trinitatis.

CAP. XIX.

Præter ea, quæ diximus Tom. 1. par. 4. tit. 12. pag. 280. de origine Festi sanctissimæ Trinitatis, inuenies apud S. Augustinū Tom. 10. nonnullos Sermones in eodem Festo habitos, seu, quod puto verius, eidem Festo à Collectoribus assignatos: nam in ijs ne verbum quidem habetur, quo Festum hoc tunc temporis indicetur. Atqui post Alexandrum III. in Romana Ecclesia decretum est hoc Festum, cap. Quoniam. de Ferijs.

1 Officium, quod hodie recitatur, antiquum appellatur in Breuiario edito Venetijs 1550. & puto esse illud, quod à sancto Stephano Leodiensi compositum fuisse scribunt Duran. l. 6. c. 114. & Trithemius in Chron. Hirsingensi. Aliud Officium ego legi à Romana Ecclesia usurpatū, à Io. Pechano

R 2 Ar.